

Τριετία αυστηρών

Ασφυκτικά τα χρονοδιαγράμματα έως και το

Του ΣΩΤΗΡΗ ΝΙΚΑ

Υπό ασφυκτική πίεση και χωρίς περιθώρια ελιγμών θα συνεχίσει να βρίσκεται η Ελλάδα από την επομένη της ολοκλήρωσης της αναδιάρθρωσης του χρέους και την έγκριση του νέου δανειακού προγράμματος. Το νέο Μνημόνιο είναι ακόμα πιο αυστηρό από το πρώτο, ενώ ο έλεγχος εφαρμογής του θα είναι πλέον πολύ πιο αυστηρός από ό,τι συνέβαινε μέχρι τώρα. Τα νέα δάνεια θα κατατίθενται σε ειδικό λογαριασμό με προτεραιότητα την αποπληρωμή των χρεών.

Καλώς εχόντων των πραγμάτων, αύριο θα γίνει η ανταλλαγή της πλειοψηφίας των ελληνικών ομολόγων, ενώ η όλη διαδικασία θα έχει ολοκληρωθεί στις 11 Απριλίου. Επίσης, εντός της εβδομάδας αναμένεται τόσο η Ευρωζώνη, όσο και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) να δώσουν το «πράσινο φως» για το νέο πακέτο στή-

Τα έσοδα των αποκρατικοποιήσεων θα πρέπει να φθάσουν στα 12,2 δισ. ευρώ μέχρι το τέλος του 2014.

ριξης που αφορά τη δανειοδότηση 130 δισ. ευρώ προς την Ελλάδα. Ποσό το οποίο θα έρθει να προστεθεί στα 34 δισ. ευρώ που απομένουν από το πρώτο πακέτο στήριξης της χώρας.

Ετσι, από τώρα έως και το τέλος του 2014 που διαρκεί το νέο πρόγραμμα, η Ελλάδα θα έχει στη διάθεσή της 164 δισ. ευρώ. Τα κεφάλαια αυτά, όμως, δεν έρχονται μόνο τους. Συνοδεύονται από ένα αυστηρό οικονομικό πρόγραμμα, το οποίο μόνο για το δεύτερο τρίμηνο του 2012 προβλέπει την υλοποίηση περισσότερων από 80 δράσεων. Συνοδεύονται επίσης και από τη δημιουργία ενός ειδικού λογαριασμού στον οποίο θα κατατίθενται, 10 μέρες πριν από κάθε τρίμηνο, τα ποσά εκείνα που απαιτούνται για να αποπληρωθούν οι υποχρεώσεις του Ελληνικού Δημοσίου προς τους πιστωτές τους εντός του τριμήνου που ακολουθεί.

Με τον τρόπο αυτό εκτιμάται ότι η τρόικα θα ασκεί πίεση προς την ελ-

ληνική κυβέρνηση (όποια κι αν είναι αυτή), ώστε να εφαρμόζει τα μέτρα του Μνημονίου που θα οδηγήσουν στη δημιουργία πρωτογενών πλεονασμάτων το 2013 και το 2014. Το βάρος θα πέσει κυρίως στον περιορισμό των δαπανών, με το νέο Μνημόνιο να στοχεύει σε κλείσιμο φορέων, απολύσεις, νέες μειώσεις αποδοχών (δημόσιο και ιδιωτικό τομέα τουλάχιστον κατά 15%), συντάξεις, κοινωνικά επιδόματα κλπ. Είναι σαφές ότι μόνον εύκολο δεν μπορεί να χαρακτηριστεί το πρόγραμμα που θα πρέπει να φέρει εις πέρας η κυβέρνηση που θα αναλάβει την υλοποίηση του νέου μνημονίου.

Αξίζει, πάντως, να σημειωθεί ότι την ώρα που η Ελλάδα θα πρέπει να εφαρμόσει το δύσκολο αυτό πρόγραμμα, τα κεφάλαια από την Ευρωζώνη και το ΔΝΤ υπολείπονται των χρηματοδοτικών αναγκών της χώρας για την περίοδο που ξεκινάει από τώρα και ολοκληρώνεται στο τέλος του 2014. Γι' αυτό το διάστημα, η Ελλάδα θα έχει στη διάθεσή της 164 δισ. ευρώ. Με αυτά θα πρέπει να:

1. Καλύψει 30 δισ. ευρώ που είναι η συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης (EFSF) στην ανταλλαγή των ομολόγων (PSI).

2. Αξιοποιήσει τα 50 δισ. ευρώ για την ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών.

3. Χρησιμοποιήσει 20 δισ. ευρώ άμεσα για να αποπληρώσει τα χρέη προς προμηθευτές του Δημοσίου και να αποπληρώσει το μεγαλύτερο μέρος των εντόκων γραμματίων.

4. Αποπληρώσει ελληνικά ομόλογα ύψους 29,5 δισ. ευρώ που κατέχει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και δεν συμμετείχαν στο «κούρεμα».

5. Εξυπηρετήσει δάνεια ύψους 8,5 δισ. ευρώ που έχουν δοθεί από το ΔΝΤ.

6. Καλύψει το έλλειμμα του 2012 και τους τόκους για τη περίοδο 2013-2014, συνολικού ύψους 28 δισ. ευρώ.

Το άθροισμα των παραπάνω χρηματοδοτικών αναγκών δίνει ένα ποσό της τάξης των 166 δισ. ευρώ. Το «κενό» των 2 δισ. ευρώ θα καλυφθεί από τα έσοδα των αποκρατικοποιήσεων που μέχρι το τέλος του 2014 θα πρέπει να φθάσουν στα 12,2 δισ. ευρώ, ενώ όλος ο προγραμματισμός βασίζεται στο ότι από το 2013 και μετά θα σταματήσει η Ελλάδα να έχει πρωτογενή ελλείμματα.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΘΕΜΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΓΝΩΜΕΣ	ΤΑΣΕΙΣ
----------------	------	----------	--------------	------------	--------	--------	--------

Η τελευταία ευκαιρία και οι κίνδυνοι

Στο επόμενο δίμηνο θα πρέπει να προχωρήσει σειρά μέτρων παρά τις όποιες αντιδράσεις, για να μπει η χώρα σε νέα εποχή

Του **ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΡΑ**

Πριν προλάβει να στεγνώσει το μελάνι των υπογραφών στο PSI και στο νέο Μνημόνιο, τα στελέχη της τρόικας επιστρέφουν. Θα βρίσκονται στην Αθήνα προς το τέλος του μήνα, για να προετοιμάσουν το νέο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016, αλλά κυρίως για να μην αφήσουν την κυβέρνηση να χαλαρώσει.

Αυτό που ανησυχεί πρωτίστως τις Βρυξέλλες και τις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες σε αυτή τη φάση είναι ο εφνοσησμός του πολιτικού συστήματος μετά την αναδιάρθρωση του χρέους και η καλάρωση στην εφαρμογή όσων πρέπει να γίνουν - και είναι πολλά - μέχρι τις εκλογές. Ο κίνδυνος είναι να χαθεί για ακόμη μία φορά το momentum

και μαζί η τελευταία ευκαιρία που έχει η Ελλάδα να παραμείνει στην Ευρωζώνη. Η ανησυχία επιτείνεται από το γεγονός ότι η Κομισιόν καθυστέρησε να καταλήξει στο μοντέλο εποπτείας για την εφαρμογή του Μνημονίου. Ο μηχανισμός προβλέπει την παρουσίαμόνιμων εκπροσώπων της Κομισιόν στα υπουργεία και έναν καλύτερο συντονισμό μεταξύ αυτών και των στελεχών της Task Force. Όλοι μαζί θα φτάσουν τους 40 στην Αθήνα, ενώ άλλα περίπου 60 άτομα θα ασχολούνται αποκλειστικά με την Ελλάδα από τις Βρυξέλλες. Επίσης, θα ενισχύονται από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς που στέλλουν τα κράτη-μέλη για τεχνική βοήθεια.

Στο διάστημα των δύο μηνών που απομένουν έως τις εκλογές, θα πρέπει μεταξύ άλλων:

- Να ολοκληρωθεί το PSI (οι ανταλλαγές ομολόγων σε ξένο δίκαιο θα γίνουν στις 11 Απριλίου).
- Να ξεκινήσει η διαδικασία ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών. Έως το τέλος του μήνα θα πρέπει να έχουν προσδιοριστεί οι κεφαλαιακές ανάγκες των τραπεζών και να εκδοθεί η υπουργική απόφαση με την οποία θα καθορίζονται οι όροι της ανακεφαλαιοποίησης.
- Να αρχίσει η κατάρτιση του νέου Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής για την περίοδο έως το 2016. Μπορεί τα μέτρα να οριστικοποιηθούν από την επόμενη κυβέρνηση, αλλά η προεργασία θα πρέπει να γίνει από την παρούσα. Ηδη, εμπειρογνώμονες της Task Force σε συνεργασία με το ΚΕΠΕ έχουν ξεκινήσει

μία επαναξιολόγηση του συνόλου των δημοσίων δαπανών.

Στη συνέχεια θα προσδιοριστούν οι δαπάνες που μπορούν να περιοριστούν (μέσω περικοπών, κλείσιμου φορέων, κατάργησης δράσεων) και θα αξιολογηθεί εάν οι περικοπές επαρκούν για να καλυφθούν οι όποιες αποκλίσεις εκτιμάται ότι θα υπάρξουν το 2012, αλλά και για τα μέτρα συνολικού ύψους 10,6 δισ. ευρώ που απαιτούνται για το 2013 και 2014. Εάν διαπιστωθεί ότι δεν επαρκούν, τότε αναγκαστικά θα πρέπει η επόμενη κυβέρνηση να καταφύγει σε νέες οριζόντιες περικοπές.

Να αρχίσει η υλοποίηση των μέτρων που θεσμοθετήθηκαν τις προηγούμενες εβδομάδες ως προαπαιτούμενες ενέργειες για να εγκριθεί η χρηματοδότηση του PSI και το νέο πακέτο βοήθειας.

Πρόκειται για δεκάδες παρεμβάσεις από τις οποίες αναμένονται συγκεκριμένα δημοσιονομικά αποτελέσματα. Ετσι, πρέπει να υλοποιηθούν -παρά τις αντιδράσεις- μέτρα όπως η μείωση του ποσοστού κέρδους των φαρμακείων, οι αυστηρότεροι όροι συνταγογράφησης, η χρήση γενοσήμων κ.λπ. Επίσης, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που έχει τεθεί με το Μνημόνιο, πρέπει να προχωρήσει άμεσα η λειτουργία του ενιαίου ταμείου επικουρικής ασφάλισης και να εγκατασταθεί μηχανογραφικό σύστημα ατομικών λογαριασμών συνταξιοδότησης.

Να αρθεί μια σειρά εμποδίων και υποχρεώσεων ώστε να βελτιωθεί το επιχειρηματικό περιβάλλον. Το σχετικό νομοσχέδιο είναι έτοιμο, αλλά δεν

πρόλαβε να καταθέσει ο τέως υπουργός Ανάπτυξης Μ. Χρυσοχολίδης στη Βουλή, εξαιτίας του ανασχηματισμού. Εκκρεμεί επίσης το νομοσχέδιο για την απελευθέρωση των ταξί.

Τελευταίο, αλλά πολύ σημαντικό, παραμένει η ένταση των προσπαθειών για την πιστή εκτέλεση των αναθεωρημένου προϋπολογισμού. Τα ασφαλιστικά ταμεία στο σκέλος των δαπανών και τα φορολογικά έσοδα είναι δύο μεγάλες «μαύρες τρύπες» που απειλούν ήδη να εκτροχιάσουν την εκτέλεσή του. Το Μνημόνιο προβλέπει ότι από τον Μάρτιο θα πρέπει να αρχίσουν έλεγχοι από μεικτά κλιμάκια για πληρωμές φόρων και ασφαλιστικών οφειλών στις μεγάλες επιχειρήσεις. Κάτι τέτοιο δεν υπάρχει ακόμη ούτε ως σχέδιο επί χάρτου.

Είναι βιώσιμο το δημόσιο χρέος;

Του **ΣΩΤΗΡΗ ΝΙΚΑ**

Έχοντας διαγράψει από το χρέος 105,4 δισ. ευρώ και με προοπτική το ποσό αυτό να αυξηθεί έως και τα 114 δισ. ευρώ, το ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί πλέον είναι εάν αυτό αρκεί για να καταστεί βιώσιμο το δημόσιο χρέος. Η απάντηση δεν βρίσκεται στο PSI, αλλά στο τι θα κάνει η Ελλάδα για να εξασφαλίσει ότι θα έχει πρωτογενή πλεονάσματα και διατηρήσιμη ανάπτυξη κυρίως από το 2014 και μετά.

Ωστόσο, το PSI δεν παύει να αποτελεί τη μεγαλύτερη διαγραφή χρέους χώρας μέχρι σήμερα. Από τα 206 δισ. ευρώ των ελληνικών ομολόγων που είχαν επιλεγεί για να «κουρευτούν», μέχρι τώρα η Ελλάδα εξασφάλισε ότι θα υποστούν την απομείωση τα 197 δισ. ευρώ.

Η απάντηση βρίσκεται στο τι θα κάνει η Ελλάδα για να εξασφαλίσει πρωτογενή πλεονάσματα και διατηρήσιμη ανάπτυξη από το 2014 και μετά.

Τα υπόλοιπα 9 δισ. ευρώ είναι ομόλογα που υπάγονται σε ξένο δίκαιο και η κυβέρνηση έχει διαμνηνύσει προς τους κατόχους αυτών των τίτλων ότι εάν μέχρι τις 23 Μαρτίου δεν δεχτούν από μόνοι τους να συμμετάσχουν στο PSI, τότε η Ελλάδα θα προχωρήσει μονομερώς και ενδοχρόνως να μην τους αποπληρώσει καθόλου.

Ενα άλλο σενάριο που υπάρχει για τα ομόλογα αυτά, είναι οι κάτοχοί τους να αποζημιωθούν για το 10-15% της αξίας των ομολόγων. Σε κάθε περίπτωση, αυτό είναι κάτι που θα λυθεί μέσα στις επόμενες δύο εβδομάδες και πλέον δεν απασχολεί τόσο πολύ την Ελλάδα, αφού έχει επιτευχθεί ο στόχος της συμμετοχής στο PSI σε ποσοστό άνω του 95%.

Το όφελος από αυτό το «κούρεμα» είναι τριπλό:

1. Μειώνεται κατά 105,4 δισ. ευρώ το ελληνικό χρέος.

2. Προκύπτει ετήσια εξοικονόμηση από τις δαπάνες για τόκους της τάξης των 4 δισ. ευρώ.

3. Αναμένεται να αντιστραφεί το κλίμα για την Ελλάδα. Οι επενδυτές είχαν θέσει ως προϋπόθεση την επιτυχή έκβαση του PSI για να στρέψουν τα κεφάλαιά τους προς την ελληνική οικονομία, αφού θεωρητικά η Ελλάδα αυτή τη στιγμή έχει περισσότερες ελπίδες να ξεπεράσει την κρίση χρέους, από εκείνες που είχε μέχρι σήμερα.

Δεν είναι τυχαίο ότι στο οικονομικό επιτελείο περίμεναν «πώς και πώς» να τελειώσει το PSI και η αβεβαιότητα γύ-

ρω από το νέο δανειακό πρόγραμμα, ώστε να αρχίσει να παράγει αποτελέσματα το πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων. Υπενθυμίζεται ότι η ανταλλαγή των ομολόγων ήταν μια προϋπόθεση για να εγκριθεί το νέο οικονομικό πακέτο προς την Ελλάδα και ιδίως από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), που όπως όλα δείχνουν θα συμμετέχει στο νέο πακέτο με επιπλέον 8-11 δισ. ευρώ.

Πάντως, αξίζει να σημειωθεί ότι σε πρώτη φάση, η διαγραφή των 105,4 δισ. ευρώ δεν θα «φανεί» στον προϋπολογισμό. Από τη μία πλευρά το χρέος θα μειωθεί κατά το ποσό αυτό. Από την άλλη, όμως, η Ελλάδα θα δανειστεί το 2012:

- 30 δισ. ευρώ για να ολοκληρωθεί η ανταλλαγή των ομολόγων.
- 50 δισ. ευρώ για την ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών.
- 20 δισ. ευρώ για την αποπληρωμή των ληξιπρόθεσμων χρεών του Δημοσίου προς προμηθευτές και μέρους των εντόκων γραμματίων.

Δηλαδή, θα δανειστεί 100 δισ. ευρώ, ενώ θα πρέπει να καλύψει και έλλειμμα της τάξης των 14 δισ. ευρώ στην καλύτερη περίπτωση. Ενδεικτικό του ότι οι ανάγκες «τρέχουν» είναι ότι μέχρι τις 20 Μαρτίου θα πρέπει η Ελλάδα να αποπληρώσει στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) 4,6 δισ. ευρώ, καθώς η τελευταία έχει στην κατοχή της ομόλογα ισοποσής αξίας που λήγουν εκείνη την ημέρα.

Για να τα ξεχρεώσει, η Ελλάδα θα λάβει από το EFSF μέρος της πρώτης δόσης του νέου δανείου. Σύμφωνα με πληροφορίες, ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Στήριξης θα προχωρήσει εντός της εβδομάδας στον δανεισμό αυτού του ποσού από τις αγορές για να το δανείσει με τη σειρά του στην Ελλάδα έως τις 19 Μαρτίου.

Ωστόσο, είναι σαφές ότι η κατάσταση θα ήταν πολύ χειρότερη εάν δεν διαγραφόταν τα παραπάνω ποσά από το δημόσιο χρέος και σε κάθε περίπτωση οι προοπτικές για την ελληνική οικονομία πιο δυσοίανες.

Πάντως, αυτή τη στιγμή κανείς δεν μπορεί να αποκλείσει το ενδεχόμενο να χρειαστεί νέα στήριξη της Ελλάδας και ειδικά από το 2015 και μετά. Όσο η Ελλάδα δεν θα τα καταφέρει με τους στόχους που έχουν τεθεί, τόσο η συζήτηση περί αυτού του θέματος θα «φουντώνει».

Ο τρόπος για να καλυφθούν νέες αποκλίσεις είναι είτε μέσω του «κούρεματος» των ομολόγων που έχει στην κατοχή της η ΕΚΤ (υπολογίζονται σε κάτι παραπάνω από 40 δισ. ευρώ, αλλά θεωρείται ότι είναι πολύ δύσκολο να συμβεί κάτι τέτοιο), είτε μέσω μιας νέας αναδιάρθρωσης του χρέους που έχουν οι ιδιώτες (εξίσου δύσκολο) είτε μέσω νέας χρηματοδότησης από την Ευρωζώνη.

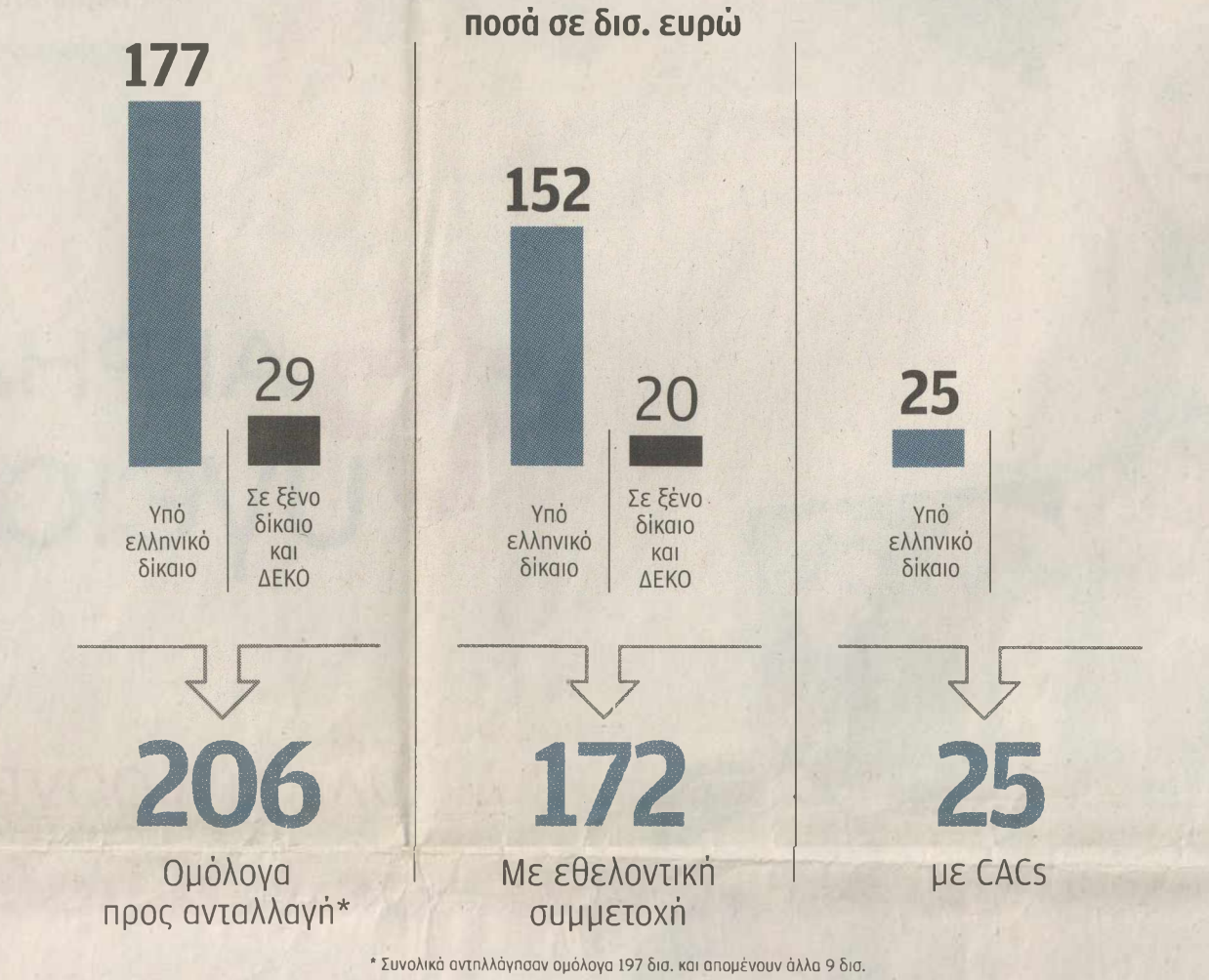
Οι ρυθμίσεις για την αποζημίωση των πρώτων και την κάλυψη ζημιών των δευτέρων.

γών που υπάγονται σε ξένο δίκαιο.

Πάντως, για τα φυσικά πρόσωπα, φαίνεται πως θα υπάρξει μία υποπροϋποθέσεις ρύθμιση. Ίσως να τεθεί ένα εισοδηματικό κριτήριο (τα 100.000 ευρώ που είναι και το εγγυημένο από το Δημόσιο ποσό των τραπεζικών καταθέσεων), ενώ ενδεχομένως να υπάρξει και ένα πλαφόν τιμής. Δηλαδή, εάν κάποιος αγόρασε τα ομόλογα κάτω από μία τιμή δεν θα καλύπτονται οι απώλειες.

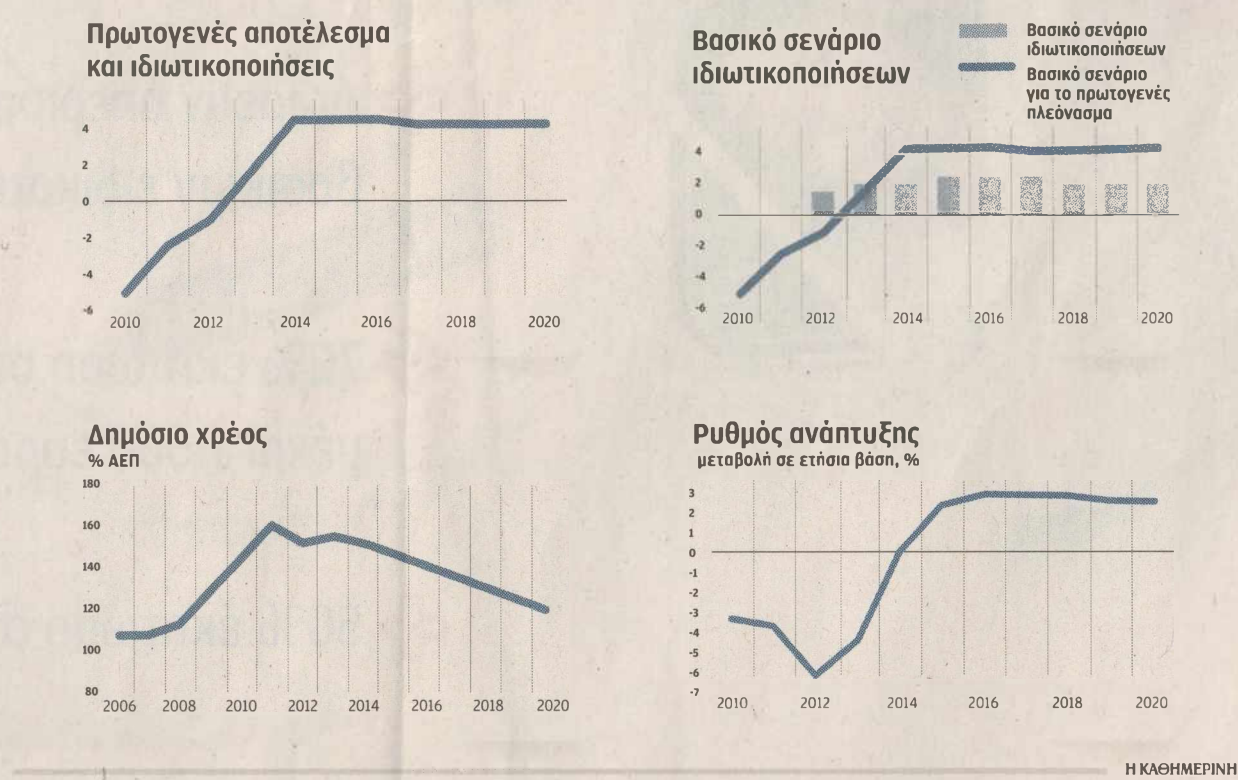
Επίσης, ένα από τα σενάρια που ε-

Το «κούρεμα» των ομολόγων του ελληνικού Δημοσίου

Η ελληνική οικονομία μετά το PSI

Πρόβλεψη βασικών μεγεθών, σύμφωνα με τη μελέτη βιωσιμότητας του δημοσίου χρέους

Τι θα γίνει με ιδιώτες και Ταμεία

Δύο ανοικτά ζητήματα άφησε πίσω της η ολοκλήρωση της διαδικασίας ανταλλαγής των ελληνικών ομολόγων (PSI). Το ένα αφορά στον τρόπο με τον οποίο θα αποζημιωθούν τα φυσικά πρόσωπα που είχαν ομόλογα και το άλλο έχει να κάνει με την κάλυψη των ζημιών που υπέστησαν τα ασφαλιστικά ταμεία.

Από ό,τι φαίνεται τα φυσικά πρόσωπα θα αργήσουν να μάθουν το εάν και το πώς θα καλυφθούν τις ζημιές τους. Από το οικονομικό επιτελείο έχουν αφήσει να διαφανεί ότι θα υπάρξει ρύθμιση, αλλά αυτή θα γίνει γνωστή στην πλήρη της έκταση μάλλον μετά τις 11 Απριλίου.

Τότε είναι που θα «κλείσει» και τυπικά το PSI, αφού η 11η Απριλίου είναι η μέρα που έχει προγραμματιστεί να γίνει ο διακανονισμός των ομολό-

38

ζετάζονται είναι και κάποιος ενδεχόμενος συμπληρισμός των ζημιών με δημόσιες συγκεκριμένες φορολογικές υποχρεώσεις.

Για τα ασφαλιστικά ταμεία, αν και έχει δημιουργηθεί ο φορέας στον οποίο το Δημόσιο θα δώσει περιουσιακά του στοιχεία για να διασφαλιστούν οι απώλειες των ταμείων, ακόμα δεν έχει γίνει γνωστό ποια περιουσιακά στοιχεία είναι αυτά, πότε θα δοθούν, για πόσο διάστημα κλπ. Πάντως, πρέπει να διευκρινιστεί ότι ανεξαρτήτως του ότι οι διοικήσεις κάποιων ταμείων δεν συμφώνησαν να συμμετάσχουν στο PSI (όπως το ΕΤΑΠ-ΜΜΕ, των επιστημόνων, το Επικουρικό Ταμείο των Δημόσιων Υπαλλήλων, των αστυνομικών, το ΤΕΑΠΑΣΑ κ.λπ.), όλα τα ταμεία θα αποζημιωθούν με τον παραπάνω τρόπο.

Σε μια μαραθώνια συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε με τηλεδιάσκεψη μεταξύ των γραφείων της ISDA σε Λονδίνο και Νέα Υόρκη, η αρμόδια επιτροπή της η οποία ήταν επιφορτισμένη με το να αποφασίσει εάν το ελληνικό πρόγραμμα ανταλλαγής ομολόγων ενεργοποιεί ή όχι τα ασφαλιστικά κινδύνου, δηλαδή τα CDS, κατέληξε πως σημειώθηκε πιστωτικό γεγονός. Ειδικότερα, αποφάνθηκε πως η «σκανδάλ» ήταν η ενεργοποίηση των ρητρών συλλογικής δράσης από την Αθήνα. Και ως εκ τούτου έκρινε πως πρέπει να πληρωθούν τα CDS. Η απόφαση της 15μελούς επιτροπής ήταν ομόφωνη. Μέχρι να καταστεί δυνατή η ομοφωνία όμως, τα μέλη της διεφώνησαν επανειλημμένα. Από το μεσημέρι της Παρασκευής και μέχρι αργά το βράδυ της ίδιας μέρας επι-

Η 15μελής επιτροπή της ISDA κατέληξε ομόφωνα πως σημειώθηκε πιστωτικό γεγονός.

χειρήθηκε και επιτεύχθηκε να υπάρξει ετυμγορία για τη μεγαλύτερη απομείωση υποχρεώσεων κράτους στην Ιστορία. Πολλά μέλη, τράπεζες και επενδυτικά κεφάλαια, που απαρτίζουν την επιτροπή, επιδίωξαν να κλείσουν το θέμα σε αυτή τη μία συνεδρίαση, ενώ άλλοι προέκριναν την κατά περίπτωση εξέταση. Σύμφωνα με στοιχεία της Depository Trust & Clearing Corp που παρακολουθεί αυτή την αγορά, τα χρήματα που πρέπει να πληρωθούν στους κατόχους

των CDS στη σχετική εκκαθάριση που θα λάβει χώρα στις 19 Μαρτίου ανέρχονται στα 3 δισ. δολ. και αφορούν 4.323 τέτοια συμβόλαια εξασφάλισης των επενδυτών.

Η επιτροπή που συνεδρίαζε επί επτά ώρες σημαδεύτηκε από τη σύγκρουση δύο απόψεων. Το ένα μπλοκ πίεσε ώστε να ενεργοποιηθούν τα CDS, καθώς σε διαφορετικά περίπτωση η αξία τους ως εργαλεία διαχείρισης του ρίσκου που φέρουν τα ομόλογα κάθε συγκεκριμένου κράτους θα απαξιωνόταν. Ο πλέον ηχηρός διασώτης της άποψης αυτής ήταν η PIMCO. Από την άλλη πλευρά στοιχίσθηκαν εκείνοι οι οποίοι θεωρούσαν πως έπρεπε να υπάρχει κάποια περίπτωση απόφαση ή να αναβληθεί έως την 23η Μαρτίου, οπότε και κλείνει η νέα προθεσμία για τα αλλοδαπά δικαίωμα ομόλογα.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΘΕΜΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΓΝΩΜΕΣ	ΤΑΣΕΙΣ
----------------	------	----------	--------------	------------	--------	--------	--------

Μια «έννεση» 28 δισ. ευρώ από το ΔΝΤ στην Ελλάδα

Νίκη της Λαγκάρντ παρά τις αντιδράσεις- Τις επιπτώσεις του PSI μετρούν οι τράπεζες

Του **ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΛΛΙΣ** και **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ**

Το «πράσινο φως» για να συμμετάσχει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) στη νέα χρηματοδότηση της Ελλάδας με 28 δισ. ευρώ έδωσε, επί της αρχής, το Ταμείο, σε άτυπη συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου του, που διεξήχθη αργά το βράδυ της Παρασκευής, και ενώ τις προηγούμενες εβδομάδες υπήρχαν συνεχείς διαβουλεύσεις της ελληνικής πλευράς με αρμόδιους τεχνοκράτες και εκπροσώπους άλλων χωρών με στόχο την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αύξηση του ποσού, κάτι που επιτεύχθηκε.

Επείτα από συζήτηση με το Δ.Σ. του ΔΝΤ «πρωτίθεται να εισηγηθώ την παροχή 28 δισ. ευρώ στο πλαίσιο μακροπρόθεσμου προγράμματος (EFF)», δήλωσε η Κριστίν Λαγκάρντ μετά τη συνεδρίαση, όπου και πάλι ο εκπρόσωπος της Βραζιλίας ήγερσε ενστάσεις, φθάνοντας μάλιστα στον σημείο να αμφισβητήσει την πρωτοκαθεδρία της γενικής διευθύντριας και την ορθότητα της

«Καλή είδηση» χαρακτήρισε την έκβαση του PSI ο γενικός διευθυντής του συνδέσμου γερμανικών τραπεζών Μίχαελ Κέμερ.

προσφώνησής της ως Madame Chair. Το πρόγραμμα θα είναι τετρασέτες και στο τελικό ποσό περιλαμβάνονται τα 10 δισ. που απομένουν από το πρώτο δάνειο και η μη αποπληρωμή των τόκων που εκκρεμούν. Τα λεφτά θα δοθούν σε 16 ισόποσες δόσεις των 1,65 δισ. ευρώ. Από την προηγούμενη συνεδρίαση του Δ.Σ. είχε καταστεί σαφές ότι το ύψος της συνεισφοράς του ΔΝΤ θα κυμαίνονταν μεταξύ 18 και 29 δισ. ευρώ. Το χαμηλό ποσό είχε τύχει ευρείας αποδοχής, καθώς συναινούσαν σε αυτό και οι χώρες που αντιδρούσαν, ενώ το υψηλό έδενε αρνητικά και μάλιστα την επόμενη εβδομάδα. «It was dead on arrival» σημείωσε χαρακτηριστικά ο στέλεχος με γνώση των διαβουλεύσεων. Πάραυτα, αποφασίστηκε να δοθούν 28 δισ. και κύκλοι του Ταμείου τόνισαν στην «Κ» ότι οι συσχετισμοί που έχουν διαμορφωθεί εντός του Δ.Σ. οδηγούν στο συμπέρασμα ότι το ποσό αυτό θα εγκριθεί κατά την επίσημη συνεδρίαση την ερχόμενη Πέμπτη, 15 Μαρτίου. Το πλαίσιο της χρηματοδότησης συζητήθηκε διεξοδικά στη συνεδρίαση, όπου ήταν η ένταση με αντικείμενο την Ελλάδα σε διάστημα δύο μηνών, κάτι που αποτελεί ρεκόρ στην ιστορία του ΔΝΤ. Στη διάρκεια της προεξόχουσας εβδομάδας τα μέλη του Δ.Σ. θα εξετά-

σουν λεπτομερώς την έκθεση του Πόουλ Τόμσεν, την οποία καθυστέρησε να καταθέσει στα μέλη του Δ.Σ., καθώς ανέμενε την ολοκλήρωση του PSI, ενώ παράλληλα ο εκπρόσωπος της Ελλάδας στο Ταμείο, Θάνος Κατοάμπας, θα συντάξει έγγραφο (buff) στο οποίο θα εξηγήει στους συναδέλφους του στο Δ.Σ., γιατί πρέπει να ψηφίσουν υπέρ της χρηματοδότησης του ελληνικού προγράμματος. Από την πλευρά τους, άλλα μέλη του Δ.Σ. θα συντάζουν τα λεγόμενα grays, στα οποία καταθέτουν τον όποιο προβληματισμό τους και θα θέτουν ερωτήματα για το πρόγραμμα. Τελικό στάδιο είναι η επίσημη συνεδρίαση της ερχόμενης Πέμπτης.

Στο μεταξύ, «καλή είδηση» χαρακτήρισε την έκβαση του PSI ο γενικός διευθυντής του συνδέσμου γερμανικών τραπεζών Μίχαελ Κέμερ, ο οποίος προειδοποίησε ωστόσο ότι «η δουλειά μόλις άρχισε». Και κατέληξε: «Προσωπικά περίμενα κάπως μικρότερη συμμετοχή, αλλά το 85,8% είναι πάρα πολύ καλό. Πρέπει όμως φυσικά να πούμε ότι, παρά τη δικαιολογημένη χαρά, η Ελλάδα κατάρχει τελικά μόνο να αγοράσει ξανά χρόνο και δεν υπάρχει τρόπος να αποφύγει να εκπληρώσει επιτέλους τις υποχρεώσεις της».

Πίσω στην Αθήνα τα τραπεζικά επιτελεία «μετράνε» τις επιπτώσεις του PSI στα αποτελέσματά τους. Κι αυτό γιατί το επόμενο μεγάλο στοίχημα, μετά την ολοκλήρωση του PSI, έχει να κάνει με την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών. Σύμφωνα με εκτιμήσεις επιτελικών στελεχών τραπεζών, δεν θα ξεπεράσουν τα 30 δισ. ευρώ τα κεφάλαια που θα απαιτηθούν. Όπως σημειώνουν στην «Κ», το τελικό ύψος μπορεί να διαμορφωθεί σε σημαντικά χαμηλότερα επίπεδα ανάλογα με την ικανότητα της κάθε τράπεζας να προσελκύσει ιδιωτικά κεφάλαια και να εξοικονομήσει πόρους μέσω πώλησης θυγατρικών και άλλων στοιχείων του ισολογισμού. Για την κεφαλαιακή ενίσχυση του τραπεζικού συστήματος έχουν προβλεφθεί από την τρόικα κεφάλαια ύψους 40 δισ. ευρώ από το νέο πακέτο, ενώ ο κ. Βενιζέλος μιλώντας στη Βουλή σημείωσε ότι το τελικό ποσό που θα απαιτηθεί για τη στήριξη των τραπεζών μπορεί να φτάσει τα 50 δισ. ευρώ. Η ενίσχυση των κεφαλαίων των τραπεζών από το Δημόσιο δεν πραγματοποιείται διότι ως επιπτώσεις: το κράτος θα λάβει κοινές μετοχές και θα καταστεί ο μεγαλύτερος μέτοχος, ενώ οι παλαιοί μέτοχοι θα υποστούν μια μεγάλη απομείωση της συμμετοχής τους. Ωστόσο, όσες τράπεζες συγκεντρώνουν το 10% των απαιτούμενων κεφαλαίων θα μπορούν να διατηρήσουν τη διοικητική τους αυτοτέλεια και θα έχουν το δικαίωμα εντός πενταετίας να επαναγοράσουν το υπόλοιπο 90% των μετοχών του Δημοσίου.

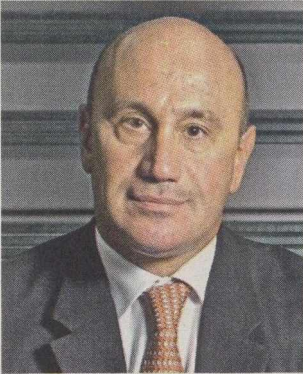
Γιώργος Ζανιάς Ο βασικός «κρίκος»

Ποιοι ήταν οι άνθρωποι που συνέβαλαν στο να κλείσει θετικά το PSI; Τη μεγαλύτερη πίεση απ' όλους κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων με τους εταίρους και πιστωτές εισέπραξε αναμφισβήτητα ο πρόεδρος του Συμβουλίου Οικονομικών Επιχειρηματιών κ. Γ. Ζανιάς. Ήδη από τις ημέρες του κ. Γ. Παπακωνσταντίνου, ήταν ο βασικός συνδετικός κρίκος ανάμεσα σε όσα συνέβαιναν στα Euroworking Groups και στον υπουργό Οικονομικών. Ήταν επίσης και ο βασικός «shep» κατά τη διάρκεια των συνόδων κορυφής που έγιναν τα τελευταία δύομιση χρόνια. Η παρουσία του ήταν επίσης απαραίτητη και σε κάθε συνεδρίαση του Eurogroup. Αυτή η τριπλή ιδιότητα του κ. Ζανιά του είχε αναγκάσει να βρίσκεται σε ένα αεροπλάνο μεταξύ Αθηνών -Βρυξελλών και Λουξεμβούργου σχεδόν κάθε εβδομάδα. Όσοι τον γνωρίζουν καλά είναι σε θέση να επιβεβαιώσουν ότι ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά του είναι η εξεμύθειά του, κάτι που φαίνεται πως εκτίμησαν τόσο ο κ. Γ. Παπανδρέου όσο και ο κ. Α. Παπαδήμος. Η διαρκής και αφορπητή πίεση που αντιμετώπιζε τον περασμένο Οκτώβριο ο κ. Ζανιάς, είχαν ως αποτέλεσμα να «ανεβάσει» πίεση. Ευτυχώς όμως επρόκειτο για ένα μεμονωμένο επεισόδιο.

Πέτρος Χριστοδούλου Ο εξειδικευμένος

Στην ομάδα η οποία διαχειρίστηκε πτυχές της διαπραγματευτικής διαδικασίας των τελευταίων μηνών εντάσσεται επίσης ο διευθύνων σύμβουλος του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΧΗ) Π. Χριστοδούλου. Ήδη από τον περασμένο Ιούνιο ο κ. Χριστοδούλος ήταν ο πιο στενός συνεργάτης του κ. Γ. Ζανιά, τον οποίο συνόδευσε σε αρκετές από τις συνόδους κορυφής. Οι γνώσεις του κ. Χριστοδούλου για τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος και η αγαστή συνεργασία του με τους δύο ξένους συμβούλους της ελληνικής κυβέρνησης επισημαίνεται από πολλούς εκ των τακτικά συμμετεχόντων στις ευρωπαϊκές αποστολές. Ο πλέον αφανής της ομάδας των συμβούλων είναι ο πάρεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Αναστάσιος Μπάνος. Όπως και οι υπόλοιποι, έτσι και ο κ. Μπάνος συνεργαζόταν και με τον προκατόχο του κ. Ευ. Βενιζέλου στο υπουργείο Οικονομικών. Ο κ. Μπάνος ήταν ο βασικός νομικός της κυβερνητικής ομάδας και συγκεκριμένα εκείνος που είχε την τελική ευθύνη για όλα τα νομικά κείμενα, τα οποία επεξεργαζόταν σε συνεργασία με τους ξένους νομικούς συμβούλους της Lazard και των Cleary Gottlieb Steen.

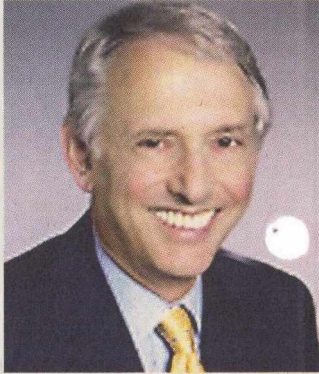
Ζαν Λεμιέρ Ο άνθρωπος-κλειδί

Κλεισμένος στο ξενοδοχείο «Μεγάλη Βρετανία», ο «εγκέφαλος» του Διεθνούς Χρηματοπιστωτικού Ινστιτούτου (IIF) παρακολουθούσε τις διαπραγματεύσεις με την ελληνική κυβέρνηση στο Μαζίμου, υπολόγιζε τις επιπτώσεις κάθε πρότασης που έπεφτε στο τραπέζι και ενημέρωνε κατ' ευθείαν τον επικεφαλής του IIF Γιόζεφ Ακερμαν. Πρόκειται για τον Ζαν Λεμιέρ. Η περιγραφή έρχεται από τους ανθρώπους που έζησαν από κοντά τις κρίσιμες διαπραγματεύσεις του IIF με το Μαζίμου την Παρασκευή 13 Ιανουαρίου. Οι διαπραγματεύσεις τότε διεκόπησαν, καθώς βρέθηκαν σε αδιέξοδο, αναγκάζοντας την αποστολή του IIF να φύγει εκτάκτως από την Αθήνα. Τον ρόλο του «υπολογιστή» και του «τεχνικού συμβούλου» στις διαπραγματεύσεις είχε ο κ. Λεμιέρ και στις επαφές των πιστωτών με την Κομισιόν, την ΕΚΤ και το ΔΝΤ. Η επιλογή του δεν ήταν τυχαία. Είναι ο ειδικός σύμβουλος διοίκησης της BNP Paribas και έως το 2008 πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Εκπροσώπους τις γαλλικές τράπεζες που είχαν τη μεγαλύτερη έκθεση στα ελληνικά ομόλογα και, ταυτόχρονα, ήταν ο άνθρωπος που μπορούσε να κρατήσει τις ισορροπίες με τον Γερμανό επικεφαλής του IIF Γιόζεφ Ακερμαν.

Μαρκ Γουόκερ Ο «ειδικός» δικηγόρος

Δύο από τα λιγότερο γνωστά πρόσωπα στην πολυμηνυτή προσπάθεια της κυβέρνησης κατά τις συζητήσεις στις διαδοχικές και πολυετείς συνεδριάσεις των τεχνοκρατών της Ευρωζώνης είναι δύο Αγγλοσάξονες δικηγόροι, εξειδικευμένοι σε ζητήματα που αφορούν τη διαχείριση κρατικού χρέους. Ο πρώτος είναι ο κ. Μαρκ Γουόκερ (φωτ.) της Λαζάρ, πρώην στέλεχος της δικηγορικής εταιρείας Cleary, Gottlieb, Steen & Hamilton (επί σχεδόν 40 χρόνια, από το 1966 ως το 2010). Εχει πλούσιο βιογραφικό καθώς έχει εργαστεί ως σύμβουλος για κυβερνήσεις (Αργεντινή, Κονγκό και Περού), αλλά και την Ομοσπονδιακή Τράπεζα και το υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ. Η «μεταγραφή» του κ. Γουόκερ ήταν προσωπική απόφαση του επικεφαλής της γαλλικής, εδρεύουσας στο Παρίσι, εταιρείας κ. Ματιέ Πιγκάς. Ο δεύτερος, αρκετά νεότερος από τον προηγούμενο, είναι ο κ. Αντρίου Σάτερ της «Cleary, Gottlieb», εδρεύει στο Λονδίνο και αποτελεί συνεταίρο της εταιρείας από το 2001. Η ακαδημαϊκή ειδίκευσή του κ. Σάτερ συνίσταται στην αναδιάρθρωση χρεών, κάτι που αποτελούσε και βασικό κριτήριο για την επιλογή του από την ελληνική κυβέρνηση.

Ο εκπρόσωπος της Βραζιλίας στο Δ.Σ. του ΔΝΤ έφτασε στο σημείο να αμφισβητήσει την πρωτοκαθεδρία της γενικής διευθύντριας και την ορθότητα της προσφώνησής της ως Madame Chair, αλλά η κ. Κριστίν Λαγκάρντ «πέρασε» τελικώς την εισήγησή της για την Ελλάδα.

Οι πρώτες αψιμαχίες με hedge funds

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Πριν καλά καλά καταλαγιάσει ο θόρυβος από το PSI, ξεκίνησαν οι πρώτες αψιμαχίες μεταξύ του ελληνικού Δημοσίου και των hedge funds με αφορμή τα ομόλογα που δεν υπάρχουν στο ελληνικό δίκαιο. Αφορμή; Ομόλογο αξίας 450 εκατ. ευρώ που ωριμάζει τον Μάιο. Το συγκεκριμένο ομόλογο υπόκειται σε διαπραγματεύση στα επίπεδα των 70 σεντς ανά ευρώ, σημαντικά υψηλότερα δηλαδή από τα επίπεδα των 20 σεντς στα οποία κυμαίνονταν οι τιμές των ομολόγων του ελληνικού δικαίου που «κουρεύτηκαν».

Η κόντρα του ελληνικού Δημοσίου με τα ξένα funds αφορά ποσό της τάξης των 7 δισ. ευρώ, το οποίο, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Bloomberg τα οποία διασταυρώνονται και από την Barclays Capital, προκύπτει κυρίως από τίτλους που υπόκεινται σε ξένο δίκαιο και κυρίως στο αγγλικό, το γαλλικό, το ελβετικό ή το ιαπωνικό. Οι συμβάσεις τους προβλέπουν όρους οι οποίοι επιτρέπουν στις προβλεπόμενες διαιτιάσεις ή στα αρμόδια δικαστήρια και να επιχειρήσουν να εκδώσουν διαταγές πληρωμής. Σε αυτή την ομάδα των ομολόγων περιλαμβάνεται και μια μεγάλη έκδοση της τάξης των 4,5 δισ. όπως και άλλα μία ύψους 5,6 δισ. που ωριμάζει το 2016, αλλά και ορισμένα από τα διαδίκαια χρεόγραφα του ΟΣΕ αξίας 400 εκατ. Χαρακτηριστική της στρατηγικής

που θα εφαρμοσθεί είναι η περίπτωση του hedge fund Armstrong Investment Managers που εδρεύει στο Λονδίνο, το οποίο αρνήθηκε να ανταλλάξει ελληνικά ομόλογα αγγλικού δικαίου που ωριμάζουν στις 20 Μαΐου, ποντάροντας στην αποπληρωμή του στο ολλάνδρο. Επιπλέον, εκκρεμεί η συμμετοχή κατόχων τίτλων ομολόγων ελληνικών ΔΕΚΟ που έχουν εκδοθεί με την εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου, ονομαστικής αξίας της τάξης των 2,8 δισ. επί συνόλου 9 δισ. Η Αθήνα έχει δώσει προθεσμία έως τις 23 Απριλίου, σε όλους όσους έ-

ριμάζει το 2016 είναι υπό διαπραγμάτευση στα επίπεδα των 24 σεντς, όσο περίπου και τα νέα ανταλλάξιμα ομόλογα.

Παρά ταύτα, το Δημόσιο θα επιχειρήσει να κλείσει έως τις 23 Μαρτίου το ζήτημα και οι πρώτες εκτιμήσεις από κύκλους της αγοράς πιθανολογούν περαιτέρω ελάφρυνση του χρέους από αυτή τη διαδικασία. Την ύπαρξη πάντως funds που θα κινηθούν νομικά επιβεβαίωσε με δηλώσεις του ο Robert A. Cohen, δικηγόρος του γραφείου Dechert LLP, το οποίο έχει και στο παρελθόν αντιπροσωπεύσει επενδυτές σε παρόμοιες δικαστικές αντιπαραθέσεις. Πρόσθεσε όμως πως πρόκειται για ένα πολύ μακροχρόνιο εγχείρημα.

Εκτιμήσεις αμερικανικών επενδυτικών οίκων αναφέρουν επίσης πως η Αθήνα δεν έχει τίποτα να χάσει από την επιλογή του δρόμου της αθέτησης των υποχρεώσεων της προς τους μη συμμετέχοντες στην ανταλλαγή κατόχους ομολόγων αλλοδαπού δικαίου, αφού ούτως ή άλλως πρόκειται για μικρή μειοψηφία και δεν μπορεί να επιδεινώσει περαιτέρω το de facto αρνητικό προφίλ πιστοληπτικής αξιολόγησής της.

Σε καμία περίπτωση όμως δεν θα πρέπει να υποτιμάται η αρνητική επικοινωνιακή επίπτωση, ένα νέο πλήγμα στην αξιοπιστία, την οποία μπορεί να επιφέρει μια υψηλού προφίλ δικαστική αντιπαράθεση, με δεδομένη τη δυνατότητα των διαχειριστών κεφαλαίων να έχουν πρόσβαση σε έγκυρα διεθνή οικονομικά ΜΜΕ με απώτερο σκοπό τη μόχλευση της πίεσης προς το ελληνικό Δημόσιο σε μια φάση που επιδιώκεται η βελτίωση του κλίματος για την ελληνική οικονομία και την εικόνα της εν γένει.

ΑΠΟΨΗ

Οριστικά «εκτός» το σενάριο της δραχμής

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΚΟΥΤΡΑ**

Αποτελεί αναμφισβήτητη μεγάλη επιτυχία η ολοκλήρωση του PSI, πρωτίστως για τη Γερμανία και δευτερευόντως για την Ελλάδα. Το σχέδιο δεν είχε σκοπό να καταστήσει βιώσιμο το ελληνικό χρέος παρά τις φαντασιώσεις ορισμένων πολιτικών. Αν ο σκοπός ήταν η βιωσιμότητα, τότε θα έπρεπε να συμμετάσχουν όλοι στη διαδικασία και όχι μόνο ο ιδιωτικός τομέας. Αυτό το γνωρίζουν οι αγορές και για αυτό τα νέα ομόλογα ήδη υπόκεινται σε διαπραγμάτευση με απόδοση 20%. Η αγορά δηλαδή πιστεύει πως το PSI ήταν το πρώτο μεταξύ πολλών επερχόμενων χρεοκοπιών ή αναδιρθρώσεων. Στο τέλος του έτους η Ελλάδα θα έχει χρέος σε ποσοστό του ΑΕΠ της τάξεως του 163%. Το θετικό και πολύ σημαντικό επακόλουθο, όμως, είναι η καταστροφή βελτίωση στην άμεση ταμειακή θέση. Το 2012 τα χρεολύσια των 34 δισ. μειώνονται σε 11 δισ. ενώ το 2013 τα 31 δισ. γίνονται 8 δισ.

Ο στόχος του 120% χρέους έως το 2020 θα έρθει από τους μελλοντικούς πλεονασματικούς προϋπολογισμούς, τις ιδιωτικοποιήσεις και την υποτιθέμενη ανάπτυξη. Προς το παρόν, από τα 100 δισ. που κερδίζουμε μέσω του «κουρέματος» επανααναδιζήσαμε άμεσα τα 60 δισ. για να πληρώσουμε το PSI και να σώσουμε τις ελληνικές τράπεζες. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να βρούμε τους πόρους να αναπληρώσουμε τα χρεοκοπημένα πλέον συνταξιοδοτικά ταμεία. Ο πίκυς κατέβηκε δηλαδή, αλλά είναι ακόμα ψηλά.

Η σύσταση των πιστωτών μας και η ποιότητα του χρέους αλλάζουν σημαντικά. Πλέον, πάνω από το 80% θα βρίσκεται στα χέρια κρατών της Ε.Ε. και όχι σε ιδιώτες. Αυτό σημαίνει πως η Ευρώπη απομονώνει το ελληνικό πρόβλημα από τις αγορές και το κάνει ενδοκοινοτικό θέμα. Οι επόμενες αναδιρθρώσεις του ελληνικού χρέους θα γίνονται με τους εταίρους μας και με όποια ανταλλάγματα μας επιβάλλουν. Δίνεται δηλαδή μια ευκαιρία στην Ελλάδα να βρει τον ευρωπαϊκό της προσανατολισμό έστω και με εξαναγκασμό.

Επίσης, αφαιρέθηκε ευτυχώς η δυνατότητα της Ελλάδας να γυρίσει στη δραχμή. Ο λόγος είναι απλός. Θα είναι αυτοκτονία να γυρίσουμε σε δραχμή αφού δεν έχουμε πλέον τη δυνατότητα, λόγω αγγλικού δικαίου, να αλλάξουμε το χρέος από ευρώ σε δραχμές. Έτσι, οι επιπτώσεις της εξόδου από την Ευρώπη θα είναι καταστροφικές και για το βιοτικό επίπεδο των Ελλήνων αλλά και για τη γεωπολιτική θέση της Ελλάδας.

Η Ελλάδα βρίσκεται στην αρχή μιας νέας πορείας. Αν και μέλος της ΕΟΚ από το 1981, είχε παραμείνει με τις μεταπολεμικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές δομές. Τώρα ενθλιπκίζεται απότομα και πρέπει να μάθει να ζει με τις δικές της δυνατότητες. Δυστυχώς στον αγώνα αυτό εισέρχεται με παραχωρήσεις και ως επί το πλείστον απαξιωμένους πολιτικούς. Γι' αυτό, παραφράζοντας τον Νέλσωνα πριν από τη ναυμαχία στο Τραφάλγκαρ, «η Ελλάδα περιμένει από τους Έλληνες και τις Ελληνίδες να κεράσουν το καθήκον τους».

*Ο δρ Ανδρέας Κούτρας είναι χρηματοοικονομικός αναλυτής, στέλεχος ITC Markets στο Λονδίνο.

